

Skúladepil við Marknagilsregin
Álit

september 1999

- 1. Æfnum
- 2. Kappingar
- 3. Verndar
- 4. Telagi vefs
- 5. Talslysir

SKÚLADEPIL VIÐ MARKNAGILSVEGIN

A. Álit

1. Nevndararbeiðið

- 1.1. Upprunaligi arbeiðssetningurin
- 1.2. Byggjøki
- 1.3. Broytti arbeiðssetningurin
- 1.4. Skúladepilin

2. Teir tríggir skúlarnir

- 2.1. Tekniski skúlin
- 2.2. Handilsskúlin
- 2.3. Studentaskúlin og HF-skeiðið

3. Skúli í framtíðini

- 3.1. Broytt læruhugtök
- 3.2. Nýggja tóknin
- 3.3. Skiftandi umstøðurnar
- 3.4. Krøvini til høli

4. Tilmæli

- 4.1. Kappingarslag
- 4.2. Kappingarháttur
- 4.3. Dómsnevnd
- 4.4. Tiðarætlan

B. Kappingarskrá

1. Innbjóðing

2. Skúladepilin

- 2.1. Alment
- 2.2. Kappingarøkið
- 2.3. Verandi bygningar
- 2.4. Felags viðurskifti
- 2.5. Hølißskrá

1. Nevndararbeiðið

1.1. Upprunaligi arbeiðssetningurin

Við skrivi 26. mars 1998 setti fyrri landsstýrismaðurin í undirvísingarmálum, Eilif Samuelsen, nevnd at fytireika útskriving av kapping um nýggjan studentaskúla og HF-skeið í Tórshavn.

Í nevndina vórðu vald Gunnar Hoydal, arkitektur og formaður, Rúna Hilduberg, deildarstjóri, Mads. A. Winther, rektari, og Claus Reistrup, undirvísingarleiðari. Setti landsarkitekturin Ole Jensen hevur verið ráðgevi hjá nevndini. Harumframt var J. Hendrik Dahl, varamaður rektarans, ráðgevi í upprunanevndini.

Nevndin varð biðin um:

- Í samráð við Undirvísingar- og Mentamálastýrið at taka stöðu til kappingarslag (hugskotskapping ella projektkapping) og kappingarhátt (almenn kapping ella innbodna kapping).
- Gera kappingarskrá, herundir at lýsa virksemið, ið skal fremjast í studentaskúlanum, og hvussu tey ymisku virkisökini eru skipað og at gera hølisskrá.
- Visa á best eagnaðu grundökini eftir innstilling frá landsarkitektinum.
- Gera innstilling um limir í dómsnevndina
- Skjótast gjørligt leggja fram eina tíðarætlan fyrí kappingina

1.2. Møgulig byggiðki

Nevndin hevði sín fyrsta fund 1. apríl 1998, har landsstýrismaðurin greiddi frá ætlan landsstýrisins, nú avgerð var tikan um at sleppa útbyggingarætlanini í Hoydølum.

Nevndararbeiðið fór fram í tveimum þortum. Annar parturin var at kunna seg um verandi skúlan og gongdina tey seinnu árini í studentaskúlum aðrastaðni, bæði viðvíkjandi undirvísing og hølisviðurskiftum. Í hesum sambandi fór nevndin í mai 1998 saman við landsarkitektinum kanningarferð til Svøríkis, Danmarkar og Týsklands, har vitjað varð á 9 ymiskum skúlum og tosað varð við skúlaleiðslur og myndugleikar. Frágreiðingin frá ferðini saman við teimum fyribils niðurstøðunum er fylgiskjal til hetta nevndarálit.

Hin parturin var at kanna møgulig byggiðki í Tórshavnar kommunu. Fimm ymisk øki voru nærrí umhugsað, og tvey teirra voru hildin at vera væl egað til endamálið, annað óvarliga við R.C. Effersøesgøtu, hitt við Marknagilsvegin í Vesturbýnum. Nevndin var ikki á einum máli, men mælti at enda til at byggja við Marknagilsvegin, har øki í almennari ogn er lagt av til skúlaendamál.

Fyrst í september 1998 játtaði Tórshavnar kommuna øki í Marknagili til endamálið, og var nú greitt at skriva kappingarskrána.

1.3. Broytti arbeiðssetningurin

Tá tað var greitt, at nýggi studentaskúlin og HF-skeiðið skuldi byggjast við Marknagilsvegin kom Undirvísingar- og Mentamálastýrið á fund við nevndina, og nýggi landsstýrismaðurin, Signar á Brúnni, greiddi frá um skúlarnar, sum framanundan eru har, Føroya Handilsskúla og Tekniska Skúla í Tórshavn. Báðir skúlarnar hava ætlanir um útbyggingar og nýbyggingar, og landsstýrismaðurin helt tað vera rætt at samskipa hesar ætlanir í eina heildarætlan fyri alt økið. Nýggjur arbeiðssetningur skuldi ti gerast og nevndin viðkast við umboðum fyri teir báðar skúlarnar.

Henda umskipanin dró nakað út, men seinast í januar 1999 varð víðkaða nevndin sett og komu asturat í nevndina Ragnar Magnussen, skúlastjóri á Føroya Handilsskúla, og Egon Øregaard, skúlastjóri á Tekniska Skúla í Tórshavn. Verkevnið var nú at fyrireika bygging av *skúladepli* við *Marknagilsvegin*, og raðfestingen av byggiætlanini ásett at verða soleiðis, at studentaskúlin eיגur at verða bygdur fyrst við mest möguligari samskipan við verandi skúlabygningar og komandi byggistigini í ætlaða skúladeplinum.

Arbeiðssetningurin var í aðra máta hin sami.

1.4. Skúladeplin

Arbeiðið hjá nevndini hevur síðani verið at kunna seg nærrí um arbeiðsøkini og undirvísingina hjá teimum trimum skúlunum, at kanna framtíðarútlit og ætlanir og at umhugsa möguliga samstarvið millum skúlarnar.

Grundarlagið hjá nevndini hevur verið hetta:

- Skúlarnir eru sjálvstøðugir skúlar við hvør sínum fyrityreytum og hvør sínum andliti.
- Skúlarnir kunnu samstarva á økjum, har tað er til fyrimuns fyri partarnar.
- Samstarvið gevur möguleikar fyri smidligari nýtslu av hølum og útgerð.
- Skúlarnir kunnu brúka royndir og serkunnleika hvør hjá øðrum.
- Skúlarnir kunnu í felag menna tøkni og nýroyndir í undirvísingini.
- Samstarv kann fara fram í ávísum vallærugreinum.
- Bókasavn og miðlasavn kann gerast gott sambindingarlið í einum størri felagsskapi.
- Lestrarvegleiðingin kann samstarva tvørtur um skúlaskipanir.
- Stórhøli, so sum matstova, skúlahøll og ítróttarhøll kunnu brúkast meira og munabetri í einum samstarvi.
- Projektundirvísing kann fara fram tvørtur um mark, um skúlarnir ynskja tað.
- Ymiskir næmingar við ymiskum royndum kunnu geva teimum ungu eitt mennandi umhvørvi.

Fyri at kunna skúlarnar hvør við annan og at leggja fram sjónarmið um framtíðar skúla og skúlabygging hevur nevndin saman við lærararáðunum fyriskipað tveir felags kunningardagar fyri lærararnar á teimum trimum skúlunum undir heitinum “Námsfrøði og bygging” við fyriestrarhaldarum uttanefrir.

2. Teir tríggir skúlarnir

2.1. Tekniski Skúlin i Tórshavn

Tekniski skúli er yrkisskúli fyrir handverksvinnuna. Hann gevur lærlingum ástøðiligan og praktiskan fórleika at arbeiða í vinnuni, og sveinabrévið er prógv um lokna útbúgving. Fakini eru í lötuni maskinsmíð, skipasmíð, rør- og blikksmíð, bilmekanikk, el-innlegging, húsasmíð, snikkarar og hárfriðkan.

Undirvísingin skal gera næmingarnar fórar fyrir at arbeiða sum handverkarar eisini í øðrum londum. Skúlin hefur tí samband við aðrar tekniskar skúlar, ikki minst í Danmark. Har fara fram stórar broytingar í lötuni, soleiðis at skúlarnir verða vinnuskúlar við víðum möguleikum fyrir skeiðum og samansetingum av ymiskum útbúgvingum, og skúlin væntar, at líknandi broytingar fara at henda í Føroyum, tá ið hølis- og arbeiðumstøðurnar loyva tí.

Herumframt hefur skúlin støðisútbúgving innan tøkni (SIT) og atstøðisútbúgving (AT). Allar útbúgvingarnar geva fórleika til framhaldandi lestur.

2.2. Føroya Handilsskúli, Tórshavn

Handilsskúlin er yrkisskúli og lestrarfyrireikandi skúli. Hann vendur sær til vinnuna og arbeiðsmarknaðin og er skúli fyrst og fremst fyrir tey, sum starvast á skrivstovum og í handlum.

Skúlin, ið upprunaliga var kvøldskúli burturav, er nú eisini dagskúli við nógvum og ymiskum lærugreinum. FHS (fyrising, handil og skrivstova) er grundútbúgving við einum støðisári, og næmingurin kann síðani halda fram til HH (hægri handilspróvtøku). Tað ber til, serliga í skeiðslíki, at lesa til merkonom, datanom, teldustøðing, HD 1.part og at taka útbúgving í almennari fyrising. Skeiðvirksemi er ein tyðandi og vaksandi partur av skúlans virksemi.

2.3. Føroya Studentaskúli og HF-skeið

Studentaskúlin er ein almennandi og lestrarfyrireikandi skúli. Undirvísingin miðar ímóti at geva næmingunum eina grundleggjandi vitan um samfelag og mentan í viðari merking, søguligt, etiskt, málsligt og náttúruvínsindaligt. Samstundis skal støðið leggjast, sum gevur næmingunum arbeiðslag og fakligan kunnleika til at halda fram at lesa á hægri lærustovnum.

Studentaskúlin er 3-ára skúli við tveimum høvuðsdeildum, onnur støddfrøðilig, hin málslig. HF-skeiðið er 2-ára skúli fyrir tilkomin, har næmingarnir, umframt felags lærugreinar, kunnu seta saman aðrar lærugreinar í vallærugreinum. Henda skipanin er nú eisini í studentaskúlanum.

Hetta skuldi minkað um tørvin á hølum, men í teimum nýggjastu og best útgjørdu skúlunum sæst tvørturímóti ein gongd, har skúlin gerst ein lærumiðstøð eisini uttan fyrir vanligar skúlatíðir og er opin frá tíðliga á morgni til seitn á kvøldi. Næmingar hittast og arbeiða saman ella stuttleika sær við framkomnu útgerðini. Skúli, frítíð og tað sosiala lívið blandast meira saman, tá ið góðar umstøður eru, og hetta sæst aftur innlæringini hjá næmingunum.

Tey skiftandi viðurskiftini hava við sær, at álitini mæla til at vera opin fyrir umskipanum, nýggjum krøvum og íðuligum broytingum í framtíðini. Tí má byggingin vera liðil og smidlig, veggir og innrættingar skulu kunna flytast, hølini skulu sum mest kunna nýtast til skiftandi endamál, og tað skal bera til lættliga at byggja um ella afturat. Tað serliga orðið sum gongur aftur í øllum er orðið *fleksibilitet*.

3.4. Krøvini til høli

Tann fjøltáttatíð undirvísingin krevur fjølbroytt arbeiðshøli. Skúlastovan er ikki longur einsamøll, og lærugongdin býtir hølini í tríggjar ymiskar partar: Framberingarrúm, lestrarrúm og arbeiðsrúm.

Skúlastovan. Vanlig floksundirvísing fer at minka, og virksemi við verkætlanum vinnur fram, men næmingarnir verða framvegis skipaðir í flokkar. Tí skulu stovur vera, sum rúma øllum flokkinum í senn, men skúlastovan skal kunna nýtast til annað enn vanliga floksundirvísing, og innbúgv og útbúnaður skal kunna flytast, so góðir mæguleikar vera fyrir samstarvi í smærri bólkum. Teknisk útgerð til myndir og ljóð skulu vera í stovuni og beinleiðis samband vera við ambætarar skúlans og internetið.

Felagsstova. Aftur at vanligu skúlastovunum eigur at vera størri rúm, har flokkar á sama floksstigi til dømis kunnu hoyra fyrilestrar, hava felagstíma ella síggja film samstundis.

Bólkarúm. Bólkarbeiði við verkætlanum tvøtur um lærugreina- og yrkismørkini verður vaksandi partur av undirvísingini. Tí skal vera eitt hóskandi tal av væl útgjördum bólkarúmum, sum kunnu nýtast av ymiskum bólkum til ymisk endamál.

Felagsøki. Tey samanbindandi økini í skúlanum fáa størri týdning og eiga at skipast soleiðis, at í staðin fyrir vanligar gongir koma samskiftisøki, har tað ber til bæði at ganga í millum og at arbeiða og tosa saman í bólkum. Sambandið millum skúlastovurnar og hesi felagsøkini eigur at vera opið og lætt, so tað sæst í millum, og stovurnar kunnu nýta økini utanfyri, tá tørvur er á tí.

Lestrarøki. Við teimum vaksandi valmæguleikunum verður skúlin opin fleiri tímar á degum, og í millumtímunum, sum tá verða fleiri, skulu næmingar og lærarar hava góðar umstøður at arbeiða og fyrireika seg. Bókasavnið ella miðlasavnið verður tá ein týdningarmikil, miðsavnandi lestrarverkstaður í skúlanum og eigur, umframt at hava alla tað neyðugu útgerðina, eisini at hava yrkislært fólk, t.d. bókavørðar, at styðja brúkararnar.

Skúlahøll. Tað eigur at bera til at kunna savna allar næmingar skúlans í senn í sambandi við framførslur, hátíðarhald, handan av prógvum o.t. Fyri at kunna nýta økið eisini í

gerandisdegi skúlans eigur høllin at vera partur av ella samskipast við onnur felagshøli so sum matstovu, lestrarøki e.t.

Serhøli. Viðvikjandi serhølum til evnafrøði, alisfrøði, tónleik, evning, verkstaðirnar o.a. verður víst til rúmyvirlitið í kappingarskránni. Her er ítróttarhøllin við fimleikarhøll týðandi partur av heildini, og kann vera øllum næmingum til gagns og möguliga eisini nýtast til fritíðaráritrív í býarpartinum og kommununi.

Fyrising. Fyrisingin eigur at vera miðstødd og sjónlig í dagliga virki skúlans, løtt at koma til og opin fyrí góðum samstarvi. Teir fjölbroyttu möguleikarnir og tær skiftandi skráirnar hjá flokkum og einstaklingum seta størri krøv til fyristingina og lestrarvegleiðing og krevur góð arbeiðsøki til skúlaleiðslu, umsiting, skúlatænarar og onnur starvsfólk.

Alment. Ein skúlabygningur stendur leingi, meðan innihaldið og arbeiðslagið í skúlanum broytist sum tiðin líður. Tað fyriskipaða skúlalívið skiftir við royndum og nýggjum huglagi, tað ófyriskipaða, sum hevur við staðið og bygningarnar at gera broytist minni. Tí er ikki nóg mikið at útvega skúlanum fermetrar, men byggjast má fyrí kenslurnar eisini.

Hús ávirka okkara vælveru og okkara lív saman við øðrum. Góðir bygningar eru bygningar, sum geva okkum góðar kenslur og hugvekingar. Bygningarnir skulu stuðla hugflogi og eggja til at royna nýggjar möguleikar. Teir skulu vera lættir at skilja og lættir at brúka. Gott tilfar, góð inniluft, góð ljóðviðurskifti, gott ljós, ikki minst dagsljós, er avgerandi, og gott samband eigur at vera við umhvørvið, har bygningarnir standa.

4. Tilmæli

Kappingarevnið er vaksið nögv í vavi, síðani nevndin av fyrstantíð varð sett. Talan er um triggjar ymiskar skúlar, hvør skúlin við sínum serstøku fyritreytum og framtíðarynskjum, og tann samlaða ætlanin er so mikið umfatandi, at tað má metast at taka langa tið at fremja alla byggingina.

4.1 Kappingarslag

Tí heldur nevndin tað ikki vera rætt at gera eina projektkapping, men mælir til, at *kappingin verður skipað sum ein hugskotskapping*, har heildarætlanin fyrí skúladepilin verður funnin. Út frá hesi heildarætlan skulu síðani myndugleikarnir taka støðu til stigvisu útbyggingina og leggja projektering og bygging til rættis eftir tí.

4.2. Kappingarháttur

Nevndin mælir til, at tað verður ein *almenn kapping*, opin fyrí øll, ið halda seg hava førleika at lata inn uppskot. Kappingin verður lýst í Føroyum, og kappingartilfarið verður lagt fram á føroyskum, men hetta skal ikki útihsa möguleikanum, at onnur enn føroyingar lata uppskot inn ella at føroyskur luttakari leitar sær hjálp aðrastaðni.

4.3. Dómsnevnd

Nevndin mælir til, at sjeymanna dómsnevnd verður sett við einum umboði fyrí Undirvísingar- og Mentamálastýrið. Hetta umboðið, ið hóskiliga kundi verið landsstýrismáðurin ella aðalstjórin, er samstundis formaður i dómsnevndini. Eitt umboð,

helst býráðsformaðurin, eigur at vera fyrir Tórshavnar kommunu, og teir triggir skúlastjórnir ella varafólk teirra eiga at vera í nevndini. Tveir yrkisdómarar, sum Arkitektafelag Føroya velur, skulu vera í nevndini. Sær til hjálpar hevur nevndin kappingarskrivara, ið kappingarútskrivarin og arkitektafelagið semjast um at tilnevna.

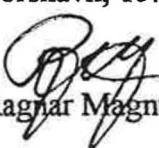
4.4. Tíðarætlan

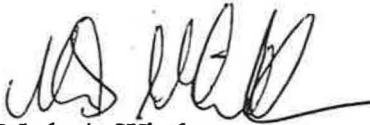
Nevndin mælir til, at kappingin verður lýst í bløðunum leygardagin 18. september 1999 og at uppskot skulu verða latin inn í seinasta lagi í týsdagin 30. november 1999, soleiðis at dømingin kann fara fram fyrir jól og besta uppskotið funnið, áðrenn árið er úti.

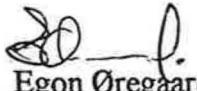
Nevndin hevur herumframt skotið upp upphæddir til virðislønir, sí kappingarskrána.

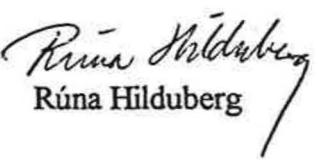
Hjálagt er uppskotið til kappingarskrá.

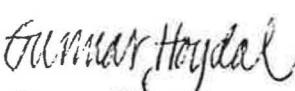
Tórshavn, 15. september 1999,

Ragnar Magnussen

Mads A. Winther

Egon Øregaard

Rúna Hilduberg

Gunnar Hoydal

Claus Reistrup

*Skuladepil rit Marknagils regin
Álit
September 1999*

